

Betænkning

over forslag til lov om ændring af lov om støtte til erhverv i Grønland.

(Afgivet af udvalget den 5. maj 1977).

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til ministeren for Grønland, der skriftligt har besvaret spørgsmålene.

Ministerens besvarelse af en række spørgsmål fra udvalget er optrykt som bilag til betænkningen.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af fremskridtspartiets, Danmarks retsforbunds og venstresocialisternes medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal inden for flertallet* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) ønsker at give udtryk for, at det er uheldigt, at loven først skal træde i kraft den 1. januar 1978, således som oplyst af ministeren over for udvalget.

Det ville efter mindretallets mening have været hensigtsmæssigt at lade loven træde i kraft den 1. juni 1977, idet det grønlandske erhvervsliv er begyndt at indrette sig på, at lovens bestemmelser skal få virkning.

Et *mindretal* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling med følgende bemærkninger:

De rodede tilstande omkring udlån og tilbagebetaling af erhvervsstøttemidler i Grønland burde afholde alle folketingets medlemmer fra at stemme for det foreliggende lovforslag.

Fremfor at forelægge nye udgiftkrævende forslag burde folketinget pålægge ministeren for Grønland at drage omsorg for, at låntagerne i Grønland informeres om, at erhvervsstøttemidler ikke er at betragte som milde gaver, men er noget, som skal tilbagebetales, hvilket antallet af låntagere i restant, 750 ud af 1069, tyder på at have misforstået.

Endvidere vil lovforslagets gennemførelse betyde, at en række selvfinansierende virksomheder nu må lukke, idet behovet for disse stort set er dækket, men hvor statskassen nu vil gå ind og skabe konkurrenceforvriddinger.

Et *andet mindretal* (Danmarks retsforbunds medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et *tredje mindretal* (venstresocialisternes medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling med følgende begrundelse:

Dels er mindretallet normalt modstander af erhvervsstøtte. Denne holdning kunne dog muligvis fraviges på grund af de særlige forhold i Grønland, hvis det i lovforslaget var sikret, at støtten gik til den grønlandske befolkning. Men lovforslaget indebærer tværtimod en udvidelse af erhvervsstøtteordningen til sektorer i det grønlandske erhvervsliv, som er domineret af danskere, nemlig industri, handel og håndværk. Således er det opgjort, at danskere i 1969-70 besad

58 pct. af virksomhederne, beskæftigede 77 pct. af personalet og havde 84 pct. af omsætningen i disse sektorer. Det må forudses, at erhvervsstøtten i vid udstrækning vil blive brugt til en cementering af den danske dominans i disse sektorer af det grønlandske erhvervsliv. Det er efter mindretallets opfattelse katastrofalt for det grønlandske samfunds udvikling på længere sigt.

Erik Andersen (S). Mette Groes (S). Søren B. Jørgensen (S).

K. J. Mortensen (S). Inge Fischer Møller (S). Johan Nielsen (S).

Steenholdt (S). Tastesen (S). Svend Haugaard (RV). Aksel Pedersen (V).

Poul Hartling (V). Burgdorf (KF), Karen Thurøe Hansen (KF). Prehn (CD).
formand.

Honoré (KrF), Dohrmann (FP). Ove Jensen (FP). Maisted (FP).
næstformand.

Alfred Hansen (DR). Lars Emil Johansen (SF). Steen Folke (VS).

Partiet DKP var ikke repræsenteret ved medlemmer i udvalget.

Bilag.

Spørgsmål til ministeren for Grønland og dennes svar herpå.

Spørgsmål 1:

Finder ministeren ikke, at den foreslåede udvidelse af mulighederne for erhvervsstøtte til andre erhverv end hidtil bør medføre en ændret sammensætning af Erhvervsstøtteudvalget?

Svar:

Det forudsættes i lovforslaget, at der ikke sker ændringer i Erhvervsstøtteudvalgets sammensætning, der som bekendt består af landshøvdingen som formand samt to medlemmer valgt af landsrådet. Ministeriet finder, at en udvidelse af medlemskredsen vil kunne hæmme udvalgets effektivitet som et overvejende administrativt udvalg. Desuden må henvises til, at de mere generelle overvejelser om erhvervspolitikken i Grønland vil kunne varetages gennem det af landsrådet i 1975 nedsatte erhvervsudviklingsråd, der er sammensat af alle de organer i Grønland, der beskæftiger sig med erhvervsudviklingen, og hvori bl. a. GAS og KNAPP er repræsenteret.

Det kan endelig oplyses, at landsrådet på sin efterårssamling 1976 i forbindelse med drøftelserne om lovforslaget behandlede et forslag om en ændret sammensætning af Erhvervsstøtteudvalget. Landsrådet vedtog, at der ikke burde ske nogen ændring af udvalgets sammensætning.

Spørgsmål 2:

Hvor store tilgodehavender i form af restancer for renter og afdrag havde erhvervsstøtten pr. 1. januar 1977?

Svar:

Ifølge forslag til tillægsbevillingslov for 1976-77 udgjorde de samlede restancer pr. 31. december 1976 ca. 35,7 mill. kr. I tallet er inkluderet de lån, hvor Erhvervsstøtteudvalget har givet den pågældende låntager henstand med betaling af renter og afdrag.

Spørgsmål 3:

Hvor mange låntagere var i restance pr. 1. januar 1977?

Svar:

Der er restance på ca. 750 lån ud af det samlede antal udlån på 1069. Ved bedømmelsen af disse tal må dog tages i betragtning, at ydelserne forfalder pr. 1. november, og mange restancer pr. 1. januar 1977 bliver da afviklet i løbet af sommeren, således at billedet vil være væsentligt ændret, hvis opgørelsen blev foretaget f. eks. pr. 1. oktober umiddelbart før, næste ydelse forfalder.

Spørgsmål 4:

Hvor store er mulighederne for, at restancerne afvikles ved tilbagebetaling?

Svar:

De samlede restancer indeholder også restgæld på lån, hvor panteobjektet ikke længere er i debitors eje på grund af tilbagebetaling m. v. For denne gruppe af lån må i almindelighed forventes, at låntager ikke vil kunne tilbagebetale restgælden, og at lånet før eller siden må afskrives. Hvor stor restgæld der her er tale om kan ikke oplyses endnu på grund af forsinkelse af kommunernes indberetning herom.

For den øvrige lånemasse, hvor det belånte objekt fortsat er i debitors eje, regner man generelt med, at restancerne bliver betalt. Først når et lån er opsagt, pantet tilbagetaget og solgt og en endelig opgørelse foretaget, kan det konstateres, i hvilket omfang lån og restancer ikke bliver tilbagebetalt.

Spørgsmål 5:

Er en låntager afskåret fra at optage nye lån, såfremt vedkommende er i restance?

Svar:

En låntager er ikke generelt afskåret fra nye lån på grund af restance, eftersom restance ikke nødvendigvis behøver at betyde, at låntager ikke er kreditværdig, idet en restance ofte kan skyldes f. eks. mindre godt fiskeri i et år. Der foretages derfor i de konkrete tilfælde, hvor en lånsøger har restance, en nærmere bedømmelse af kreditværdigheden ud fra indhentede oplysninger om pågældendes hidtidige betalingsevne og -vilje, sikkerhed for det søgte lån osv., og på grundlag heraf besluttet, om ansøgningen skal imødekommes.

Spørgsmål 6:

Er Erhvervsstøtteudvalget indstillet på en mere forsigtig vurdering af låneansøgere efter de indvundne erfaringer?

Svar:

Ifølge den gældende erhvervsstøttelov skal udvalget, forinden støtte gives, tage hensyn til den tekniske og økonomiske forsvarlighed af projektet samt ansøgerens kvalifikationer. Desuden skal udvalget sikre sig, at de midler, som ansøgeren skal råde over, virkelig er til rådighed for det formål, der ønskes støttet, ligesom udvalget skal sikre sig, at udbetalinger kun sker mod dokumentation for, at såvel eget indskud som støtten går til formålet. Desuden skal lån og garantier sikres ved panteret så vidt muligt i de formuegoder, til hvilke støtten er ydet. De nærmere regler herom er fastsat i den bekendtgørelse af 26. november 1969 om støtte til erhverv i Grønland.

Udvalget er derfor principielt forpligtet til at foretage en almindelig økonomisk vurdering af de indkomne ansøgninger, men da udvalget samtidig er forpligtet til at fremme erhvervsudviklingen i Grønland og ifølge bemærkningerne til den gældende lov skal varetage specielt den risikobetonede kreditgivning til erhvervsformål, der kræver særlig støtte, må de økonomiske vurderinger i visse tilfælde vige for erhvervsudviklingshensyn. Da denne målsætning fortsat gælder, er det derfor ikke hensigten med lovforslaget, at udvalget skal anlægge mere restriktive retningslinjer ved ydelse af støtte end hidtil, men udvalget vil selvsagt benytte de indvundne erfaringer til at administrere de begrænsede støttemidler bedst muligt.

Spørgsmål 7:

Hvor mange eksisterende virksomheder vil skønsmæssigt blive tvunget til nedlæggelse, såfremt lovforslaget gennemføres, og offentlige midler derved giver konkurrenceforvridninger?

Svar:

Ved vurderingen af, om en ansøgning bør støttes, vil Erhvervsstøtteudvalget bl. a. undersøge, hvorvidt der inden for det pågældende erhvervsområde allerede er tilstrækkelig kapacitet. Hvis dette er tilfældet, vil udvalget ikke støtte etablering af yderligere virksomheder af denne art. Da Erhvervsstøtteudvalget som ovenfor under 6 nævnt i øvrigt specielt skal varetage de risikobetonede erhvervssektors interesser, der ikke ellers vil kunne opnå støtte, finder ministeriet ikke, at de af Erhvervsstøtteudvalget støttede virksomheder vil kunne udgøre nogen fare for det eksisterende næringsliv, der som oftest findes i andre branchegrupper.

Spørgsmål 8:

Hvilke undersøgelser har ministeren foretaget med henblik på at vurdere muligheden af at yde bloktilskud?

Svar:

Ifølge finansloven stilles der hvert år en samlet bevilling til rådighed for Erhvervsstøtteudvalget, som udvalget fordeler som støtte i overensstemmelse med de gældende erhvervspolitiske retningslinjer. Såfremt der i spørgsmålet ligger et ønske om at give landsrådet et bloktilskud til erhvervsformål, må man henvise sådanne forslag til drøftelse i hjemmestyrekommissionen.

Spørgsmål 9:

Hvor store midler fra banker og sparekasser i Grønland skønnes at være til rådighed, såfremt sikkerheden forøges?

Svar:

Grønlandsbanken oplyser, at den forventer at kunne forøge sine udlån med omkring 80 mill. kr., som situationen tegner sig i dag, og forudsat at den efter bankens skøn fornødne sikkerhed for lånene er til stede. Bikuben, Godthåb, oplyser, at den af egne midler tilsvarende vil kunne forøge sine ud-

lån med 60-70 mill. kr., men understreger, at den herudover har mulighed for at trække yderligere udlånsmidler på Bikuben i Danmark.

Spørgsmål 10:

Burde man ikke overveje at indføre forskellige afdragsordninger (afdragsterminer) under hensyntagen til de ulige forhold mellem forskellige områder i Grønland? Eksempelvis må fiskeriet i Disko ophøre en del af året, medens fiskeriet i det sydlige Grønland er åbent hele året.

Svar:

Spørgsmålet blev rejst i forbindelse med Grønlandsrådets behandling af lovforslaget i juni 1976. Det har i den forbindelse været

overvejet at gennemføre sådanne regler, men man er betænkelig herved, da en forhåndsopdeling af Grønland i henseende til erhvervsstøtte vil kunne vanskeliggøre ændring af praksis uden en lovændring, såfremt erhvervsforholdene i f. eks. Diskobugten skulle forbedre sig. Man gør i den forbindelse opmærksom på, at Erhvervsstøtteudvalget allerede ved fastsættelsen af støttevilkårene har mulighed for i de enkelte tilfælde at tage hensyn til de naturgivne forudsætninger i det pågældende område og herunder kan anvende lovens maksimumsstøttesatser til særligt vanskeligt stillede virksomheder. Desuden kan der i forbindelse med lovens bestemmelser om henstandsmuligheder og regler for gældssanering tages hensyn til sådanne forhold.